

UTGIVEN AV FRILUFTSFRÄMJANDET GOTLANDS LOKALAVDELNING nr 1/2016

Ett nytt år med nya möjligheter

I slutet av 2015 anlände många människor till Gotland. De har flytt från någonting och nu har de kommit till oss på Gotland.

Vi har, tillsammans med Studiefrämjandet, startat ett integrationsprojekt där vi lär ut allemansrätten samtidigt som vi bygger relationer mellan gotlänningar och asylsökande. Vi håller på och planerar projektet som kommer starta i mars. Vill du vara med och hjälpa till, och samtidigt få nya erfarenheter och vänner?

Gå in på www.friluftsframjandet.se/gotland och läs mer. Där kan du även registrera dig om du vill vara med.

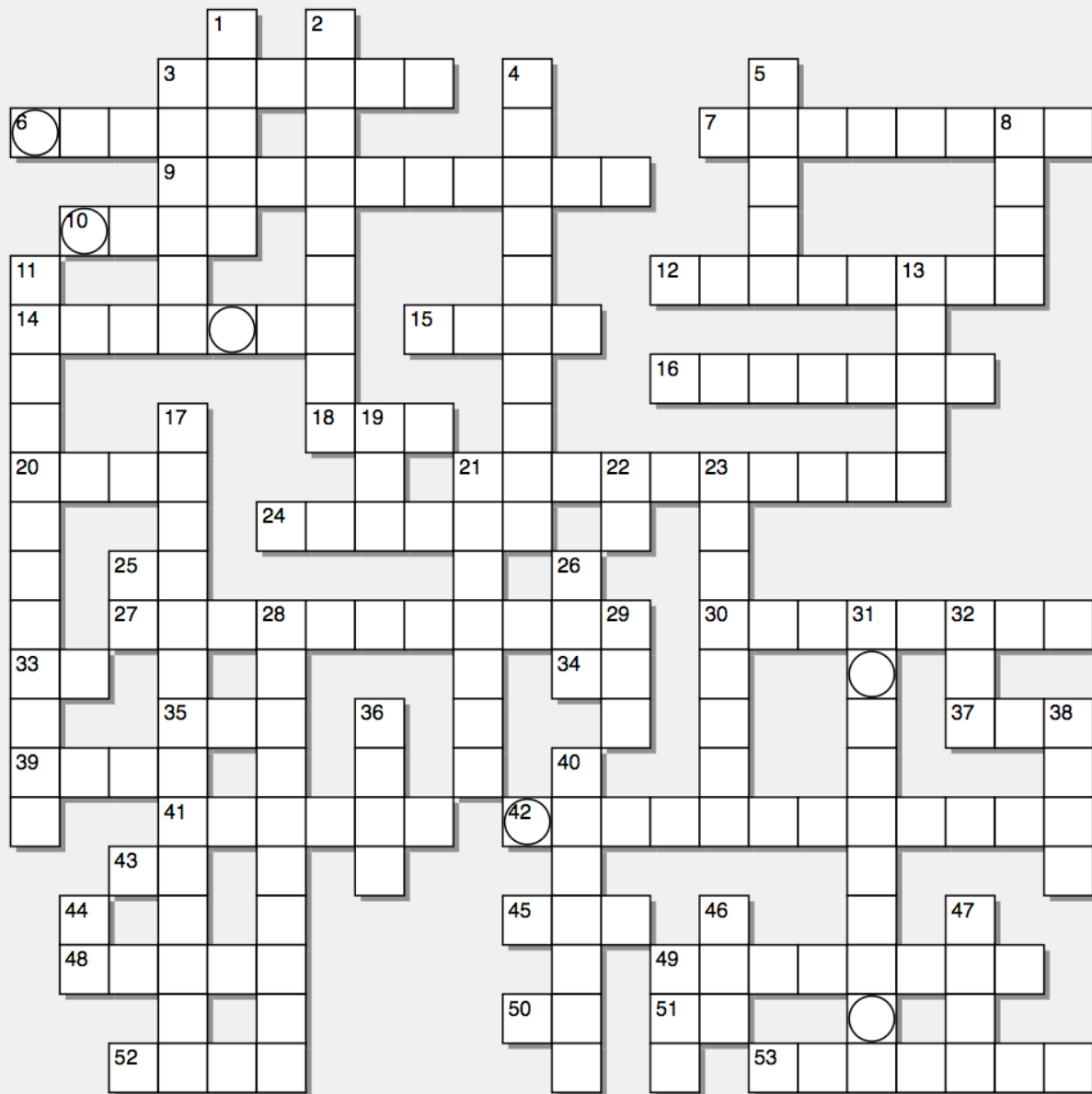
Stefan Wramner
Ordförande

Årsmöte hålls tisdagen den 8 mars 18:00 i VOK-stugan. Alla medlemmar är välkomna på årsmöte med Gotlands lokalavdelning av friluftetsfrämjandet. Förutom årsmötesförhandlingar berättar vi om årets program. Kom och se om det finns några äventyr som passar dig! Vi bjuder på något att äta. Välkomna!

Du måste inte, men får gärna. Alltså anmäla dig ifall du kommer på årsmötet. Då blir det lättare för oss att planera maten. Ta med hela familjen. Det kommer finnas något att göra för barnen också.

Vi har det väldigt roligt i vår styrelse. Tillsammans får vi hitta på nya spännande äventyr och planera en fantastisk verksamhet. Men **vi vill bli fler!** Vill du vara med och påverka vår verksamhet? Ring Stefan 076-626 9191 eller maila på stefan.wramner@friluftsframjandet.se. Vi lovar att du kommer gilla det!

I februari finns vi varje söndag mellan 12 och 14 vid Främjarstugan vid VOK och har olika aktiviteter för alla åldrar. Kom när det passar och träffa någon i styrelsen, smaka på Krabbelurer eller lek med barnen.

Bilda ett ord av de inringade bokstäverna.
Skicka ordet till gotland@friluftetsframjandet.se.
Vinnarna presenteras på Friluftsdagen vid
Främjarstugan i VOK 24 april 14:00.

Fem vinnare får var sin främjarbuff.

Vågrätt

- 3) Att vara i naturen
- 6) Period när Gotland bildades
- 7) Gotlands landskapsväxt på svenska
- 9) Våra allra minsta barn i skogen
- 10) Den dricker du vatten ur
- 12) Gotlands landskapsdjur på svenska
- 14) Hertiginna av Gotland
- 15) Får på Gotland
- 16) Att sova i när man tältar
- 18) Inte ja
- 20) Kunde man göra i en väderkvarn
- 21) Så att man kan motionera även när det har blivit mörkt
- 24) Innehar både värmerekord och kylrekord på Gotland
- 25) Herrans år
- 27) Fritidsaktivitet som genomförs utomhus
- 30) Bra att bära i när man vandrar
- 33) Lugn och ...
- 34) Säga i dåtid
- 35) Inte ja
- 37) Sväng
- 39) Öppen plats i en stad
- 41) Gör rent efter att du eldat
- 42) Gotlands enda nationalpark
- 43) Träd
- 45) Är korsord fullt av
- 48) Behövs för att andas
- 49) Stekhäll
- 50) Gytta
- 51) Klocka
- 52) Vill vi ha på stranden
- 53) Gotlands landskapsfisk på svenska

Lodrrätt

- 1) Behandling av mat så den håller längre på vandringen
- 2) Gotlands landskapsdjur på gutamål
- 3) Naturlig extra energi
- 4) Barnens och djurens vän i skogen. Säger "Hej Kolikok!"
- 5) Gotlands landskapsfisk på gutamål
- 8) Efter kväll
- 11) Reglerar vad man får och inte får göra i naturen
- 13) Tidigare hertig av Gotland
- 17) Rejäl skor när man är ute i naturen
- 19) Person från Estland
- 21) Metallbit att göra eld med
- 22) Inte nej
- 23) Bra att ha om man ska laga mat utomhus
- 25) Arbetsförmedlingen
- 26) Kan man få om man gjort något dåligt
- 28) Gotlands högsta punkt
- 29) Att ha blommor i
- 31) Skattjakt med GPS
- 32) Fastlandsskogens konung
- 36) Skuttar i skogen
- 38) Gotlands landskapsväxt på gutamål
- 40) Gotlands enda kulturresevat
- 44) Träd
- 46) Hög skala
- 47) Får man av skor som inte passar
- 49) Skrämmer elefanten

Alla äventyr sker inte på Gotland. Här är en berättelse från ett äventyr i Afrika.

”Utanför tältduken hörs trampet av hovar. Fåglarna har tystnat för natten. Inne i tältet gör vi oss redo för natten. Detta skulle kunna vara en berättelse om vanlig campingsemester om det inte vore för att hovarna utanför tältet tillhör en flock zebror och att fåglarnas läten ersatts av rytande lejon och hyenorernas skrattande läten. Vi är på resa i Tanzania.

I slutet av oktober 2015 flög hela vår familj (mormor, morfar, barn och barnbarn, kusiner och svärsöner) till Kilemanjaros flygplats i norra Tanzania. Vi blev hämtade på flygplatsen av två safariguider, Barack och Robert, och vi åkte sedan direkt ut i vildmarken.

Först besökte vi nationalparken Tarangire. Vi hann inte ens in i parken förrän en stor elefantflock

kom vankande över parkeringen. Tarangire är känt för sina många elefanter och vi blev inte besvikna. Förutom elefanter såg vi mängder av impala-antiloper, zebror och gnuer.

Vi träffade också på lejon och geparder. Efter en lång dag full av nya intryck åkte vi till vår första camp där vi skulle bo. Maramboi Tented Camp där vi bodde i små hyddor byggda på pålar och med tältväggar. Utanför tältduken bredde savannen ut sig och restaurangen låg precis bredvid ett vattenhål dit djuren kom för att dricka på kvällen. För att ta sig från sin hydda till restaurangen var man tvungen att kalla på eskort. Då kom en av hotellets anställda beväpnade med spjut för att följa oss i mörkret.

Dag två startade vi efter frukost med att packa våra lunchlådor och sedan följde en lång biltur genom ett torrt och dammigt landskap. De få träden vi såg var de vackra Jakarandaträd som stod i full blom med sina vackra lila blommor. Vår färd gick mot Serengeti nationalpark men på vägen passade vi på att besöka en Masaiby. Masaierna är ett nomadfolk som lever i Tanzania och Kenya. De lever på traditionellt vis i hyddor byggda av kobajs och jord. De lever av sina kor och getter i harmoni med de vilda djuren. De enda vilda djur de är fiender med är lejon och hyenor. De klär sig i starka färger för att djuren på savannen skall upptäcka dem på långt håll. Masaierna välkomnade oss till sin by och dansade och sjöng.

Barnen visade sin skola och vi blev guidade runt i byn. Det blev ett väldigt nyttigt besök för våra barn att få se hur människor runt om i världen kan leva, långt från Ipads, tv-serier och varm vatten. Vi tog farväl av våra nya vänner och åkte vidare mot ett av Unescos världsarv, nämligen Serengeti. Inne i parken fick vi möta samtliga medlemmar av "The big five", lejon, elefant, buffel, leopard och noshörning. Vi stötte också ihop med två andra gäng, "The ugly five" och "The elegant five". Maraboustork, Gnu, Gam, Hyena och Vårtsvin respektive Giraff, Struts, Impalaantilop, Gepard och flamingo. Vilka djur som hör till vilken grupp kan ni säkert räkna ut. I Serengeti breder savannen ut sig oändligt långt. Var man än vänder blicken finns bara gräs så långt ögat når, i alla väderstreck. Ett fåtal träd skänker skugga åt parkens invånare. Här bodde vi i tält mitt i nationalparken.

Vi fick stränga order om att inte gå utanför stigarna i det höga gräset och aldrig lämna tältet i mörkret utan lägervakt. Och varför förstod vi när vi på kvällen hörde lejon ryta på avstånd. Zebrorna var tämligen orädda och betade ostört runt i lägret. Förmodligen kände de sig säkra från lejon och andra rovdjur. Vi blev också tvungna att flytta in stolar, kläder och allt löst material in i tälten på natten eftersom hyenor äter allt de kommer över.

Det var spännande och häftigt att ligga i tältet på natten och höra savannens djurliv nära och långt borta. Två dagar stannade vi i Serengeti sedan åkte vi till, den för länge sedan, kollapsade vulkanen Ngorongoro. Efter ytterligare en dag med massor av spännande djur checkade vi in på Ngorongoro Farm House, en kaffeplantage med massor av grönska, en rejäl kontrast till det nerbetade landskapet utanför. Här avslutade vi vår safari innan vi reste vidare till Zansibar för några dagar med sol och bad innan vi reste hem till Sverige igen.

Det var en fantastisk resa med massor av naturupplevelser. Fantastiskt att det fortfarande finns så mycket vildmark kvar i världen. Tänk vad viktigt det är att vi bevarar mångfald och ekosystem som detta."

Lisa Örtbrant - Edmundsson

Ingen vanlig dag! Men en "farlig" dag!

Det skulle bli en vanlig strövar träff i går men det blev en mycket ovanlig dag. Läs berättelsen från en av våra strövarledare.

"När jag kom till platsen för mina vanliga förberedelser kände jag på håll brandlukt, jag tyckte det var konstigt men såg ingenting så jag tänkte att det kanske kom från en plats där de tidigare i veckan hade eldat grenar när de fält träd. Men när jag kom in på vår plats i skogen upptäckte jag att det på marken var ett svart hål intill vår eldstad. Ur hålet kom det upp rök och det var varmt. På den platsen brukar det stå två stubbar med en planka på som en sittplats. Den ena stubben var helt borta, den andra stubben var till hälften uppbrunnen och av plankan fanns det bara en liten stump kvar som det hade brunnit i ena änden.

Jag hällde genast på det vatten jag hade med mig innan jag återvände till parkeringen och mötte upp barnen med sina föräldrar och berättade vad som hänt. Tillsammans fyllde vi hinkar med vatten och gick till lägerplatsen.

När vi flyttade på stenarna till eldstaden och lyfte lite på den torra marken började det glöda och ryka igen, vi såg glödkorn i marken som tog fart när vi lyfte på ovanliggande mark. Vi hällde på mer vatten och för att vara på den säkra sidan ringde vi räddningstjänsten. De kom dit med sin

terrängbil. Barnen fick sitta stilla på marken och titta medan brandmännen jobbade och sedan fick de ställa frågor och prata med brandmännen innan de åkte igen.

Jag hoppas innerligt att även andra lär sig av detta och är noggranna och försiktiga när de eldar i naturen."

Lina Dahlström

Vandra med Friluftsförbundet våren 2016

- 9 april **Heldagsvandring** på Storsudret (obligatorisk anmälan)
Samling 10:00 vid Majstregården
- 17 april **Barnbarnsvandring** på Södra hällarna
Samling 10:00 vid södra entrén till naturreservatet
- 24 april **Vårvandring** i blåsippbackarna runt Lojsträsken
Samling 09:00 vid Lojsta kyrka
- 8 maj **Järnvägsvandring** Hemse – Rone
Samling 09:00 vid Busstationen i Hemse
- 22 maj **Järnväg** och geocaching vandring Lärbro – Tingstäde
Samling 10:00 vid Lärbro kyrka
- 29 maj **Gourmetvandring** på mors dag (obligatorisk anmälan)
Samling 13:00 vid VOK-stugan
- 12 juni **Nya pilgrimsleden** Klinte -Fröjel till solnedgången
Samling 15:00 vid Klinte kyrka
- 22 juli **Vandringshelg** med tältövernattning (obligatorisk anmälan)
Mer information kommer på hemsidan

Höstens vandringar kommer i nästa nummer av Främjarbladet och på hemsidan.

Ta med matsäck för dagen i ryggsäck, sittdyna.
Mer information finns på hemsidan:
www.friluftsfremjandet.se/gotland
eller kontakta Anki Wallin 070-744 2017.

Deltagaravgift 50kr/gång. För medlemmar finns ett vandringsårskort för 150kr

Våra aktiviteter och referat och bilder från dem kan du hitta på hemsidan eller vår Facebooksida. Bli vän med oss Friluftsförbundet Gotland.

Besök vår hemsida: www.friluftsframjandet.se/gotland

Vi har även en **Facebooksida:** Sök på "Friluftetsfrämjandet Gotland"

Registrera din e-postadress. Om du inte får våra mail kan du logga in på www.friluftsframjandet.se under "Meny". "Mina uppgifter" under epost lägger du in din e-postadress. Du kan även skicka ett mail till stefan.wramner@friluftsframjandet.se så får du hjälp.

I och med att du registrerar en epost adress så går du inte miste om några spännande aktiviteter med Friluftetsfrämjandet Gotland.

Äventyr för barn

3 mars börjar våra äventyrsgrupper för barn mellan 4 och 9 år. 10 april börjar vi för barn mellan 2 och 4 år. Se hemsidan för mer information.

Bara ett smakprov. Vi får inte plats med alla våra äventyr här. Vi har redan planerat över 100 tillfällen under 2016. De kommer vi lägga ut information om på hemsidan.

Äventyrliga familjen - upplev tillsammans

Upplev naturen tillsammans med hela familjen. Med Äventyrliga familjen får ni testa på en rad olika utomhusäventyr.

Som till exempel att laga mat över öppen eld, paddla, vandra, klättra, testa geocaching eller kanske ett besök i grottor. Vi är mellan 3-5 familjer som tillsammans med ledare från Friluftetsfrämjandet planerar och genomför de äventyr som passar er.

Håll utkik på hemsidan efter Äventyrliga familjen på Gotland. Hör av er till stefan.wramner@friluftsframjandet.se om ni är intresserade.